

ARANYOSVIDÉK

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közgazdasági, társadalmi, szépirodalmi s a torda-aranyosmegyei tan. testület hivatalos lapja. — Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		FELELŐS SZERKESZTŐ: Nagy Albert.		Kéziratokat nem adunk vissza.		HIRDETESEK DIJA:	
Egész évre	4 frt. (8 korona)	Kiadó laptulajdonosok:		A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.		Egész oldal	20 frt
Fél évre	2 frt. (4 korona)	NAGY OLIVÉR, ÉS TÁRSAI.		A pénzküldemények pedig a kiadóhivatalhoz.		Fél oldal	10 frt
Negyed évre	1 frt (2 korona)	Szerkesztőség: Jókai-utca 72. sz. Kiadóhivatal: Megyeház.				Egy negyed oldal	5 frt
Papoknak és tanítóknak egész évre 2 frt						Egy nyolczad oldal	2 frt 50 kr
						Egy tizenhatod oldal	1 frt 25 kr
						Reklamsora	20 kr

Szerencsét és boldogságot!

A ház tehát megnyerte a maga fényét és illatát: a költészet égi hazájából angyal szárnyakon leszállott az Ideál, hogy a szerelem varázs erejéből átváltozzék *házi nővé, édes feleséggé*, a ki hivatva van a családi tűzhely melegét biztosítani. Igen, ez az átváltozás már megtörtént: az Ideál, a melyet a lélek az álomlátások idején alkotott meg a maga gyönyörűségére, aranyos sugáron leszállott már a földre, hogy paradicsomkerté tegye a háznak bensejét, gyönyörűségére és boldogságára *a szerető férjnek*. Ez az átváltozás hasonlít ahhoz, mint a mikor a rózsza piros hajnal átváltozik fényes nappallá, megjelenvén a mindenfelé virulást és ujulást előidéző meleg fény forrás: a nap, a melynek sugarai virágot képesek fakasztani a legkeményebb kőszikla kebelén is.

... És kezdetét veszi most már a családi tűzhelynek az építése, a megvalósult édes remények mind megannyi szebbnél-szebb pillangók ottan röpkedvén az építőmesterek körül, a kik szívökben hordják mostan a tavaszt, s lelkök szemével a jövő sötét fátyolán is keresztül törve, ottan látják maguk előtt hosszan, elnyulva messzire a boldogságnak rózsás utait. A családi tűzhelynek ez építői: *a nő s a férj*; hivatva lévén a férj a ház oszlopa lenni, — *a nő* pedig mint édes feleség az otthont virányossá tenni, a hová a mosoly tünderei ne engedjék aztán soha belopozni a fényt elhomályosító árnyékot.

... Őszinte szívből kívánjuk, hogy

az a boldogság, a mely jelenleg a feleségnek és a férjnek szívét eltölti, maradjon meg mindvégiglen olyan-nak, milyennek azt az ég is rendelé: zavartalannak és tisztának. Kívánjuk, hogy életük folyása legyen hasonló a kristály tiszta patakéhoz, a mely virányos réteken folyván keresztül, minden kis cseppje napfénytől csillogó. Egyszóval: lapunk részéről is kívánunk vármegyénk alispánja *dr. Betegh Miklós* urnak és nejének szül. *Vásárhelyi* Mariska ö nagyságának szerencsét és boldogságot, az az —:

Rózsza kehelyből mosolygó örömmel,
Társuljon élők, a míg napja süt;
Miként virág elolvadó gyönyörrel
Kiesiny méhnek ad méz-édes nedűt:
Ugy adjon a sors virágot özönnel
S élőknek mindig csak hajnal derűt,
Hogy akkor is, ha majd megöregednek,
Mint mostan olyan boldogok legyenek.

A közigazgatás reformja.

Hogy a mai közigazgatás több tekintetben igényli a reformálás munkáját, bizonyára nincs senki, a ki ezt tagadná. Hogy azonban ez a munka miképpen és mily irányban történjék, erre nézve eltérők lehetnek a nézetek; de azt hiszem, arról mindenkinek meggyőződve kell már lennie, hogy a reformnak ez a fontos munkája sokáig el nem odázható. Ez az úgy annyira követelőleg lépett már föl, engedve a korszellem kíváncsiának, hogy az elől többé kitérni nem lehet. Hogy pedig kormányunk sem akar ez elől a fontos kérdés elől kitérni, de sőt inkább élénk vágyat érez magában *a közigazgatás reformjának kérdését* mentől hamarabb biztos megoldásra vezetni,

eléggé dokumentálhatja ezt a belügy-miniszter urnak a képviselőház mult hó 29-ki ülésén mondott beszéde, a melyben a belügyi tárca körében teljesítendő feladatokról és a mostani közigazgatás hiányairól szólván, a küszöbön levő reformokról a következőket mondotta:

T. ház, mindezek azt hiszem, égetően bizonyítják és telyesen beigazolják azt, hogy úgy mint a trónbeszédben is kifejezést nyert, parancsoló szükség van arra, hogy mi ezt a nagy reformot már minél előbb életbe léptessük, (Ugy van! jobbfelől.) Hát jelenthetem, a t. háznak, kiegészítéseül annak, a mit e részben már itt ismételtén mondottam, hogy mindazok a törvényalkotási és előkészületi munkálatok, a melyek az 1891. XXXIV. tvcz.-ból folynak, elő készültek, még pedig úgy, a mint itt már volt alkalmam kijelenteni.

Elkészült a vármegyék közigazgatóról szóló, mely magában öleli a vármegyei önkormányzatnak szervezését is; elkészült a városokról szóló, elkészült a községekről szóló és végre elkészült még egy, a mely ugyan szigoruan véve nem tartozik az 1891. évi törvényben felhozottak közé, de a melyet az 1891. évi tárgyalások alkalmával annyira hangsúlyozott garanciális törvényjavaslatokból elkészíthetőnek és elkészítenének magam is tartottam t. i. a tisztviselők felelősségre vonásáról, a fegyelmi eljárásról szóló törvényjavaslat. (Élénk helyeslés a jobboldalon)

De, t. ház, azt is hozzá kell tennem, hogy miután nagyon természetes, hogy ezen javaslatok nem mind — habár az alapvető eszmék megbeszéltek behatóan, kölcsönösen és isméteiten — mégis nem egy fejnek és nem egy kéznek munkálatai: azoknak összhangba hozataláról, ugyszólván

arról a bizonyos simitási eljárásról még gondoskodni kell és ebben leli indokát az, hogy még ma nem vagyok abban a helyzetben, hogy ezeket a törvényjavaslatokat nyilvánosságra hozhassam; de t. ház, igenis ígérhetem és a leghatározottabban kilátásba helyezhetem, hogy miután a képviselőház a jelen év folyamán amugy is a most előttünk álló nagyfontosságú közgazdasági kiegyezések tárgyalásával annyira igénybe lesz véve, hogy ezen kérdéseknek komoly és kétségtelenül nagy időt igénybe veendő tárgyalására alig érhetne rá: a törvényjavaslatok oly időben fognak a ház elé terjesztetni, hogy a jövő őszi ülésszakban az alatt, a míg a ház pénzügyi bizottsága az 1898-ik évi költségelő iránzatot tárgyalja, addig a háznak közigazgatási s részben pénzügyi, vagy a fegyelmi részt illetőleg igazságügyi bizottsága is már ezeket a törvényjavaslatokat tárgyalhassa, úgy, hogy jelentéseiket oly időben adhassák be, hogy a képviselőház az 1898. évi budget tárgyalása után nyomban ezen nagy fontosságú törvényjavaslatok tárgyalásához hozzáfoghasson. (Élénk helyeslés a jobboldalon)

Itt kell, t. ház, hogy nyilatkozzam, ha nem csalódom Tóth János képviselő urnak tegnapi beszédében kifejezésre jutott azon kérdése felett is, hogy óhajtanó volna, hogy ezen törvényjavaslatok ne csak meglepetésszerűen hozassanak a ház asztalára, hanem igenis korábban nyilvánosságra kerüljenek.

T. ház! Csak ismétlésekbe bocsátkoznám akkor, ha kijelenteném, — úgy, a mint ennek kétségkívül nyoma van, nemcsak a mult évi, hanem a két év előtti belügy-miniszteri költségvetés tárgyalása alkalmával elmondott beszédemben, hogy magam is úgy vagyok meggyőződve, — be is fogom váltani — hogy mielőtt a háznak

Az „Aranyosvidék“ tárczája.

Csüggedés.

Fáraót vagyok ... pihenni vágyom ...
Hosszú az út, oly régen járom
S még hozzá rögös szerfelett;
Sietni rajta nem lehet.
S nem mint a vándor könnyű szerrel;
Megrakott a sors nagy teherrel;
A bú, — a gond — nehéz nagyon,
Mindkettő jobbra-balra nyom.
Az életnek sok nyúga, járma,
Nyomát mélyen nyakamba vágta;
Fel-felujul ... sajog a seb ...
Terhem soh'sem lesz kevesebb.
Az útítársak, kik velem
Járnak a közös ösvényen
Mind ellenség ... az út alatt
Néhány barát alig akad.
A becsület fehér ruhája,
Mely mindenkinek olyan drága,
Nem szent előttük; — letépnék rólam
S átgázolnak rajta a porban.
Szemök gyilok, — a nyelvök lándzsa,
Erős, maró méregbe mártva.
A seb, melyet nyelvök kimar,
Nem gyógyulhat be egyhamar.
Utamra még gonosz kezek
Töviseket is hintenek;
A rög, — tövis lábam kivérzi,
Szúrásukat szívem is érzi.
Útravalómul kezembe nyomva
— Mint koldusnak a göresös botja —
Egy darab fekete kenyér.
A semminél ez többet ér.

Mostohám — a sors — adta nekem
Ezzel tudom siromig beérem
Életem útja oly sivár, rideg,
Egyhátságát nem szakítja meg
Zöld oázis, — mint a Saharát.
Elepedek e hosszú úton át!
Az útszél is kopár, ... élőfája
Kiszáradt ... ninesen többé árnya;
— A boldogság, e kis madárka
Nem rak fészket a száraz ágra —
Míg zöldelt „remény“ volt neve,
A csalódás perzselte le.
Öröm — virág som nyílik nekem,
Piros szirmát nem tépdeshetem.
Hát a forrás, mely felüdített,
Melyből lelkem erőt merített,
Hogy bú — bajom feledni tudjam
S a sors végzésén megnyugodjam;
E forrás a „hit“ — merre, hol van?
Reményem vesztve ... hitem fogyóban.

E - i.

Két szerelem.

— Az „Aranyosvidék“ eredeti tárczája. —

Irta: Jakab Ödön.

Szerelem, mi vagy te?
Évezredek óta szól a költők lantja
rólad; őszbe csavarodott bölcsék nehéz,
mely könyvekben prógálgatták titkaidra
világot deríteni; boldog, boldogtalan egy-
aránt viseli szeszélyes igádat; szemláto-
mást rontasz meg sok ártatlan, ép szívet
s nemesítesz meg sok romlásnak indulót:

és mégsem ismer senki! Sőt még nyilvánulataidban is félreismer gyakran a szer-
tartásos világ s hamisan becsli meg tiszta-
ságod fokát. Nemesnek tart akkor, mikor
a czélkergető önzés lázas hevülete nyitja
ki virágod és szennyeseinek ítélt, mikor
őseredeti tisztaságod legfényesebben nyi-
latkozik meg az akaratlanul lángot vető
szívben.

Mert szeretni nem bűn; de csak
addig nem az, míg a rideg társadalmi
formaságok valamelyikébe beillik szerelmed.
És jaj neked, ha másképpen szeretsz!
Szerelmednek a világ ítélőszéke meg nem
fogja adni soha a nemeslevelet, noha ez
az elítélt, boldogtalan szerelem nem egy
esetben tisztább és önzetlenebb lehet, mint
az, melyet a közvélemény hódolva ünnepel.

Vagy tán tagadólág rázod a fejedet?
Ne tedd, hanem gondolkodd egy kissé a
következőkön.

... Mindketten egy törzsnek valának
ikerhajtásai, ámbár nem látszott meg rajtok
hogy testvérek. A Mari szemén mindig
pajzán életkedv ragyogott; az Eszter szemét
pedig búsan melázó ábrándok árnya bori-
totta.

Szerelmesek voltak mind a ketten.

A Mari bálványa ifjú gavallér volt,
kinek szemeiből kacéron mosolygott a
szabad szerelem. Minden pillantása egy-egy
ígéret volt a jövő boldogságra, melyet

Mari kábultan szeretett magáénak vallani
édes álmaiban. Késő éjszakákon, mikor
csak a bujdosó hold szűrte be világát a
hálószobában, puha vánkosai közé temet-
kezve minő szép álmokat látott! Hogy
kiszínezte egész jövőndőjét, melyben be-
telnek majd mind azok a vágyak, mik
nélkül az élet kíváncsatos alig-alig lehet!
Mintha tükör előtt állana, olyan tisztán
látta magát a gazdagon diszitett fehér,
uszályos ruhában, fején a menyasszonyi
mirtuszkoszorúval. Szinte vakította szemét
az asztalára halmozott sok drága ékszer
túze, miket a rokonok, barátok hoztak
ajándéku.

Érezte a kocsí ringatását, a mint a
bámuló néptömeg szorongva nyitott keskeny
sikátorán az esküvőre megyen, büszkén,
diadalmas arccal! Hallotta a templomi
közönség halk, irigy suttogását fényes sze-
rencséje fölött, míg ő az oltár előtt halkan
rebegi esküjét. Aztán azok a pásztororák,
melyek nyomban következnek!... Hát még
a nászut tarka élvezete, idegen népek között,
tündöklő városok kényelmet kínáló vendég-
házaiban!... Majd a nagy ut után a fel-
sleges pihenés itthon, a meghitt, kedves
hajlék kandallója mellett, az ölelő férj
ringató térdein!... Aztán a társadalmi állás...
a tudókletes bálók!... a nyári fürdőzések...
Halántékai lázasan löbögtek s ajka
szárazon pihegett. Nyugtalan éje volt, hanem

bemutatnám ezen törvényjavaslatokat, gondoskodni fogok azok kellő nyilvánosságra hozataláról, úgy, hogy az illetékes köröknek alkalmuk legyen azokkal korábban is foglalkozni, semhogy azok a törvényhozási működésnek tényleges szubstratumát képezzendik. (Általános helyeslés.)

Belemenni, t. ház, most ezen négy egybefüggő törvényjavaslat tartalmának részleteibe, azt hiszem, sem nem kívánatos, sem nem célszerű, de ez némileg lehetetlen is volna, a mennyiben, ha ebbe belemegyünk, a diszkuszióknak kétségtelenül oly bő anyagát szolgáltatnók, hogy maga ezen megbeszélés ismét hetekre elhalasztaná költségvetési vitánkat.

Fő alapelvül csak azt jelzem, a mit már előbb is kifejezésre juttattam, hogy a rendszer a tisztviselők állami kinevezésére van fektetve, de e mellett nagy súly van arra is helyezve — és azt hiszem, hogy ebben a tekintetben, t. ház, befogja látni, hogy nem kecsesítés az, a mit most állítok, — hogy az önkormányzat számára is oly tér és oly keret létesítenék, a melyet a törvényhatóságok nemcsak betölteni képesek, de a melyet betölteni érdemes is, hogy egy valódi, egy igazi tartalommal bíró olyan önkormányzat létesíthessék, a mely a vármegyéknek — a mostani rendszerhez viszonyítva — nagyobb mozgási képességet biztosít, a mely — három irányban domboríthatom ki — az által érhető el, hogy egyrészt azoknak a tárgyaknak a száma, a melyek felsőbb jóváhagyás feltételéhez kötvék, kevesbítették; másrészt, ha megállapítatik, hogy minő esetekben nem tagadható ez a felsőbb jóváhagyás, tehát milyen esetekben kell annak szükségzerűen megoldani, — harmadszor pedig, ha a törvényhatóságok határozatainak egy bizonyos körére — természetesen úgy állítva ezt össze, hogy a nélkül, hogy az állam érdeke veszélyeztetné, vagy pedig az egyeseknek ezáltal jogsérelem okoztatnék, a főbbvitel egyszerűen kizártnék, vagyis az inappellabilitásnak az elve ezen esetekre a törvényben kimondatnék.

T. ház! Azt hiszem, hogy ezekben az önkormányzatnak a kifejtésére a törvényhatóságoknak nem csak a lehetőség meglesz adva, de meglesz adva akként, hogy, ha csak a legkisebb jóakarát — a mint nem feltételezhető, hogy másként legyen — az érintett közegek részéről bekövetkezni fog, akkor az önkormányzati életnek erősebb fejlődését s fölvirágzását jogosan elvárhatjuk. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

azért reggel felkelt ám serényen s leste az ablakból, ha megláthatná az „egyetlen“-t valahogy!

Más is jól látta, de maga sem titkolta, hogy mennyire szeret. Igen, igen, szeret tisztán, önzetlenül, önfeláldozóan, a hogy a világon talán még senki sem szeretett!

És a világ helyeslő tisztelettel vette tudomásul. Pedig ha belátott volna ama boldogságtól áradó szív titkos redőibe: más véleményét alkot vala magának az engedélyezett formákban nyilatkozó szerelem önzetlenségéről. Mennyi önzés, mennyi szemfényvesztés! melyekről azonban — megengedem — Mari éppen oly kevéssé tudott, mint az ő szerelmét dicsőítő tömeg. Mert Mari mindenesetre úgy volt meggyőződve, hogy azokat a káprázatos ragyogó álmokat mind, mind csak a határtalan szerelem rajzolta elébe s nem vette észre, hogy tulajdonképpen azok a szép álmok előzték szerelmét s növesztették lelkében ifja iránt olyan rengeteggé. Nem ifjáért szerette meg ragyogó álmait, hanem inkább az álmok miatt szerette meg ifját.

Esztér már másképpen szeretett. Az ő szerelmén nem volt istenáldás; közte és szerelme tárgya közt ott áll a sötét és társadalmi rend és illem bús tilalomfája.

Az ő bálványá nem olyan ifju volt, kinek a szívében még szabad a szerelem,

Szocializmus.

A szocialista földművesek e héten kongresszust tartottak Budapesten, a hol magyar földművesek, Magyarország földjének munkásai egy veszedelmes elvet hangoztattak, azt t. i. hogy „Isten nincs, haza nincs.“ Látszik ebből, hogy a magyar nemzet ezer éves fényét, dicsőséget a nemzetközi szocializmus fanatizmusa akarja elhomályosítani a nemzeti érületet, az idegen nemzeti agitációk sebzik meg és a magyar nemzet törekvését, békés munkás szellemét, az idegenek cselszövénye akarja rombadönteni. Ellenségesévé akarják tenni a nemzetet saját hazája iránt, megakarják mérgezni a magyar honszeretetet, mely egy ezredéven át, mint glória övezte körül e nemzetet, mely vérről áldozott a szeretett hazának, annak a hazának, mely anyjává lett nem csak enszült népeinek, de az itt betelepülteknek is. Oda törekednek a szocialis tanok, hogy talajt találjon az ide jött, munkától irtózó nép és elfoglalhassa helyét annak a nemzetnek, mely ezer éves küzdelem árán bírja azt a földet, a mely a legrosszabb viszonyok közt is létét biztosította és biztosítani fogja.

Az akna-munkások a cselszövények minden német, az ámitásnak minden módját felhasználják, csakhogy céljüknak. Mérgek kigyóként lopóznak be a társadalomba, eleintén kérve, esedezve a bebocsátást, s ha befészkeltek magukat, egyik áldozatot a másik után szedik, kiket aztán kényük-kedvük szerint használnak fel, de mindig a saját javukra, a saját céljukra. Úgyesen vetik ki hálójukat, hogy ezt a békés, munkaszerető magyar nemzetet megfosszák hazafias érzelmétől, megmetéltessék a hazafiak szívét, és megrontsák erkölceikben.

És ime hány magyar becsületes embert rontott már meg ezeknek az akna munkája, hány embert szédített már le a becsületes utról és rántott le a posványba, a melyben ők fetrengnek, s a mely a munkától irtózók büntő tanyája.

A magyar nemzet ezeréves dicsősége, fényével jegyzett multja, nem engedheti meg, hogy e nemzet ellenes idegen tanok e szent földön termékeny talajra találjanak. Az a nép, a mely a jobb jövő reményében küzd, örömmel fárad és lángoló hévvel, szeretettel csügg a hazán, nem engedheti meg, hogy a magyar nép erkölce megmetéltessék, hanem ellenkezőleg arra törekszik, hogy erkölcei mintaképül szolgáljanak más nemzeteknek.

Nem sülyedhet e nép a bün posványába, hanem annak fel kell emelkedni

hanem olyan vala, kinek szerelmét a törvények egy másik nő iránt már előbb lekötötték. Egy ifju férjet szeretett.

Hogyan szerette meg? arról maga sem tudott magának soha számot adni. Meglátta, érintkezett vele, kicserélte lelkét ártatlan meghitt beszélgetésekben s egy szép napon csak érezte, hogy lobog immár a láng, melyet eloltani nem lehet.

Már az első pillanatban világos tudatára ébredt, hogy kárhózat, tilalmas utakra ragadta a szíve. Tudta, hogy a szívének joga van hajlamai szerint szabadon választani szerelmét; ámde azt is tudta, hogy a merev társadalmi rend ilyenképpen formulázza ezt a csalfa szabadságot: „szív választhatsz magadnak ideált szabadon, csakhogy az embereknek ilyen, meg olyan osztályából választanod — nem szabad.“

Kétségbeeső lelki harcot kezdett önmagával. Kereste a menekülést minden kitalálható módon. Lázasan kitarással kutatott a le nem kötött szívű ifju emberek közt, hogy tiltott bálványához hasonlót találjon. És nem talált. Higgadtabb óráiban iparkodott ijesztően színezgetni balgatag szerelme sötét reménytelenségét, mely nem ígér semmit, csak gyötrelmet és szegységet. És azon vette észre hogy elkecserecsében még hevesebben szeret. Feltette ezerszer, hogy mikor találkozni fog azzal az emberrel:

ama ideális, eszményei magasságra, a melyen a haza és nemzet szellemi törekvései diadalt aratnak.

Ama magaslatra pedig csak a becsületesség utja vezet, — az egyéni szorgalom, a helyes irányban vezetett felvilágosodás és a társulás eszméje. Ezen irányban pedig csak a munkás kaszinók és népkörök vezethetik a tévútra vezetett népet.

A társadalomnak kötelessége a szegény népek fölépíteni azt a templomot, a melyben erkölcsi léte, erkölcsi haladása biztosítható, a hol alkalma legyen a szellemi művelődésre, a felvilágosodásra, mert csak azáltal menthetjük meg az idegenek veszélyes csábjától.

Gondoskodni kell arról, hogy a nép anyagi helyzete megkönnyítessék, helyes gazdálkodás, a háziipar és gazdasági mellékágak szakszerűbb felkarolása által minél több jövedelemhez jusson. Olcsó és könnyen visszafizethető kölcsönök anyagi helyzetét rendezhesse, szóval a társadalomnak kell a szegény nép segítségére sietni, hogy szellemi és anyagi helyzete javítható.

Meg kell menteni az erkölcsi és anyagi végelpusztulástól és a szegény munkás népet visszaszerezni a hazának. Akkor aztán az idegenek cselszövénye, csábja, izgatása nem fog talajra találni, hatástalan lesz erőlködésük és ők fognak elpusztulni, minthogy el kell elpusztulnia mindennek, a mi a nemzeti érületet megmetélteti. A munkásnép boldogulni fog, meg fog maradni hazafiságában, erkölcsi tisztaságában és gyarapodni fog. Ajkukról el fog mulni a panasz és az elégedettség boldog érzete fogja megszállni szívüket és a haza virulni fog.

Az ezredéves mult, ezredéves jövőre vár...

Heti hírek.

Vármegyénk alispánja dr. Betegh Miklós f. hó 4-én érkezett meg kedves nejével Tordára. Megérkezést megelőzőleg éjjeli 3 órakor Gyéresen várakoztak a tordai járás főszolgabírójának tisztviselői és a járás körjegyzője az Arad felől érkező vonatra. A vonatról leszállott fiatal házaspárhoz Szemerai Gyula h. főszbíró intézett rövid beszédet, átnyújtván tisztelet jelül a menyasszonynak egy szép virágcsokrot. Az üdvözlésre alispán válaszolt, megköszönve a maga és neje nevében a szíves fogadtatást.

Az „EMKE“ torda-aranyos-vármegyei választmánya február

igyekezni fog viseletével gyűlöletessé tenni előtte majd magát, hogy aztán annak a gyűlölete esetleg ő benne is a gyűlölet iránt viszont gyűlöletet keltsen, a mi megtanítsa kijózanulni és örökre feledni. Hanem a mint találkoztak: újból nem tudta ám magát sehogy sem viselni, csak néma lett és érezte, hogy — szeret. Eljárt a templomba és imádkozott sokat; de az sem segített. Megpróbálta álmadozni azokról a kecsesítő, kellemes dolgokról, a melyekről reménykedő szerelmében a testvére, Mari, álmadozott; hátha azok a szép álmok valakihez máshoz vonnák szívét, a ki szabad, a ki még az övé lehet s beválthatja mindazt, miről szíve álmadozik. Ámde nem tudott álmadni: az a férfialak folyvást olyan közel állott szeme előtt, hogy rajta kívül egyebet nem látott; közelségével tökéletesen elzárt minden perspektívát, melyet a merengőnek a tündér álmok végtelensége nyit.

Utoljára megadta magát szomorú sorának; tartozkodó egykedvűséggel kereste a magányt s egészen behálózta lelkét titkos bánatával, mint testét a selyembogár a magából eresztett szövődék gyöngye szálával.

Baját nem közölte a világon senkivel. Tilos szerelme szegyenkezve vonult meg szívében. Tudta, hogy a világ ítélete ugyanis csak ez lenne: Mari igazán szerelmes, ő meg csak — könnyelmű; annak szerelme tiszta, az övé meg — szennyes.

Pedig melyik szerelem volt tisztább s önzetlenebb?

Feleljetek!

hóban is, mint havonként rendszeren, a hónap második szerdáján, a közigazgatási bizottsági ülés napján, február 10-én d. n. 5 órakor a vármegyeház kis termében tartja meg választmányi ülését.

Gazdasági előadás Maros-Ludason. Az „Erdélyi gazdasági egyesület“ 7-én, vasárnap délután Maros-Ludason megkezdte a programjába vett gazdasági téli előadásait. Maros-Ludas egy tekintélyes mezőgazdasági központ és csak helyeselni lehet, hogy egy ilyen nagyhorderejű akció bevezetése éppen ott történik. Mint halljuk, az eszme az egész vidéken általános érdeklődést keltett, s a legszebb sikerre van kilátás. A magunk részéről is csak a legjobb eredményt kívánhatjuk egy olyan egyesület működéséhez, mely a közérdeknek minden irányban szolgátatot tenni törekszik.

Munkácsy tébo ydában. Nagyon szomorú, de váratlan a hír, a mely azzal busítja meg a művészet minden barátját, hogy Munkácsy Mihályt, a legnagyobb magyar festőművészt a Bonn mellett levő godesberbi magántebolydába kellett szállítani. Évek óta mindenki tudta, hogy a művész súlyos beteg. A korai aggság már 40-es éveiben meglepte s nemcsak baja vált hófehérre, hanem erős alkata, edzett, izmos teste is összeroskadt. A Honfoglalást már betegeskedve festette meg s e műve nem is sorolható a zseniális alkotások közé. Mikor a 48 éves mester hazahozta ezt a képét, egy megsoványodott, kifáradt, összetört aggastyánt láttunk viszont. Nedves szemét folyton törölgette, emlékezete is igen gyakran cserben hagyta. A hangos beszéd terhére vált, hebegett s ezért nem is igen szeretett szót váltani. A társaságokban gyakran rosszul lett s főfájásról, álomságról panaszkodott. Rendkívül szomorú benyomást tett mindazokra, a kik a korábbi időkben ismerték, mert barátainak és tisztelőinek nagy köre tudta, hogy a mester az élet hanyatló korától még távol van és fizikuma után is magas kort lehetett volna neki jósolni. A betegeskedéséről szóló híreket a magyar sajtó gyengédséggel mindig enyhítette és czáfolgatta, holott, mikor a mult év ápril hónapjának végén az Ecce Homoval ismét Budapestre jött, testi és lelki ereje már teljesen össze volt törve. Biztosra vehette mindenki, a ki megrokkant, sajnálatraméltó alakját látta, hogy azt a díszes állást, a mely neki, a képzőművészetek országos felügyelőjének már kreálva is volt, alig lesz abban a helyzetben, hogy valaha elfoglalhassa. Azóta folytonosan betegeskedett, a gerinczsorvadás áthúzódott az agyra, mely az utóbbi két hét alatt fokozatosan és úgy látszik, végkép elborult.

Kinevezés. Vármegyénk főispánja gr. Bethlen Géza a megyei központban megüresedett III-ik aljegyzői állásra Lőrinczy Ákos végzett jogászt helyettesítette, a ki hivatalát f. hó 2-án el is foglalta.

Apponyi — völegény. Apponyi Albert gróf, a nemzeti pár vezére házosodik. Nőül veszi Mensdorff Klotild grófnőt Bécsből. Az eljegyzés mult szombaton ment végbe. A mint hírlik, Apponyi Mihályt magára veszi Hymen rózsalánczát, azonnal hűtlenné lesz politikai pályájához, a melytől végkép elfordul, s azontúl egyedül a diplomáciai pályán fogja nagy tehetségeit érvényesíteni. Az esküvő f. hó 27-én lesz Bécsben, a menyasszony családjának lakóhelyén.

A „torda műkedvelő és színügy pártoló egyesület“ alap-szabályai belügyminiszterileg megerősítetvén, kinyomattak és Sipos Béla ellenőrnél, minden egyes tagul jelentkező díjmentesen kaphat azokból egy példányt. Az elnökség lapunk utján felkéri az érdeklődőket, hogy a választmány bármely tagjánál, vagy Cs. Mike Márton gyógyszerésznél, egyleti pénztárnoknál, kapható aláírási iven, mint alapítók, pártolók, vagy működő tagok jelentkezni és sajátkezüleg aláíratkozni szíveskedjenek, hogy a közgyűlés, az alap-szabályok 13 §. értelmében, az év első

negyedében összehívható és megtartható legyen.

Február 7-ikén, vasárnap, délelőtt 11 órakor tartja „a tordai műkedvelő és színiügypártoló egyesület”, a város ház tanácstermében harmadik választmányi ülését; a melyre a választmány összes tagjait megjeleni, tisztelettel felkéri: az elnökség.

Tisztviselő választás. A tordai iparos egyesületnek f. évi január hó 17-én megtartott nagy gyűlése alkalmával a következő tisztviselők lettek megválasztva: Dr. Vertán Endre elnöknek, Marinka Miklós I. ső alelnöknek, Cs. Mike Márton II. od alelnöknek, Kleinhempel Károly ifj. titkárnak, Derzsi Árpád jegyzőnek, Flachbart Károly pénztárnoknak, Istvánfi János gazdának, Antkó Károly könyvtárnoknak, Balás Ferencz, Borbély N. Miklós, ifj. Balla Miklós, Törös János, Elekes Boldizsár, Farkas Pál, Csont Lajos, Kádár Mihály, Geisler Antal, Zalányi Lőrincz, Szabados Ábel, ifj. Székely János, Lelkes János, Lugosi Boldizsár, Haltrich János, Molnár Sándor, Frenkel Lipót, Herman János választmányi tagoknak, Tóth Árpád, Jánó Lajos, Szilágyi Elek, ifj. Szabados József pótagoknak.

„A peleskei notárius” ez a minden ízében tipikus magyar színmű fog előadásra kerülni a tordai műkedvelő társulat által február hó végén. Az előadás iránt általános az érdeklődés; annál is inkább, mert a czímszerepet olyan műkedvelő fogja játszani, a ki e szerepben mint színész is, nagy sikert aratott.

Dalestély Szt. Lászlón. A torda-szt.-lászlói „ifjúsági dalkör” folyó hó 7-én az iskolai növendékek jutalmazására műkedvelői előadással egybekötött dalestélyt rendez, a melyen a daloskör által előadandó több énekdarab után szavalni fogja Balázs Sarolta a „Szorakozott kisasszony” című monologot és azután előadatik a „Tévesztett utakon” című énekes népszínmű. Belépti díj az estélyre 25 kr, estélyre és táncszívalomra együtt 40 kr.

Mulatság. „A tordai vegyes énekes zenekar” énekkara által f. hó 1-én a városi sörház nagytermében rendezett táncestély szépen sikerült, a mennyiben a megjelent meglehetősen nagy számú közönség, szinte egészen reggelig kitűnően mulatott, — a mi pedig a táncestély anyagi eredményét illeti: a bevétel közel járt a 70 frthoz. Megemlítést érdemel, hogy ezen az estélyen nem a leányok (a kik nagyon kis számmal voltak képviselve), hanem a nagy számban megjelent fiatal emberek árulták a petrezselymet. A hölgy koszorút az alábbi névsor képezte: Illyés Gyuláné, Bernád Antalné, Ecsedi Istvánné, Borbély Máténé, Borbély Gyuláné, Csiki Aladárné, Rák Jánosné, Varga Mórné, Szabó Dénesné, Szász Dénesné, Albertfi Jenőné, Osztián Lajosné, Gálffy Bálintné, Kovács Lászlóné, Baumgärtner Ferenczné, Seidelhoffer Ferenczné, Roth Frigyesné, Schönvizner Gyuláné, Schillinger Józsefné és Schmidt Rezsóné. Leányok voltak: Bartha Ilona, Gáll Erzsé, Fodor Anna, Schönvizner nővérek, Amirás Anna és Irma, Vernes nővérek. Felülfizettek: Sobieski Ferencz 2 frt, Bernád Antal 1 frt, Bergai József, Murgács Sándor, dr. Baumgarten János, Kovács Károly, Rák János, Jablonszki József, Varga Mór, Rell Ferencz, Herman János, Horváth N. Geisler Antal, Sükösd Sámuel, Gönczi Miklós, Mendel Simon 50—50 krt, Tömlő István 20 krt, N. N. 10 krt.

A jégpálya megnyitása. A tordai korcsolya egyesület által mult hó 31-kére tervezett jég pályának a megnyitására meglehetősen sokan jelentek meg, de a remélt élvezetben senki sem részesülhetett, mert megakadályozta a jég sport kedvelőket ebben legnagyobb ellenségek: az enyhe idő, a mely — úgy látszik — nem akar egy cseppet sem engedni a jégről álmódzó kisasszonyok kérésének.

Halálozás. Abrudbányai Jenei Zsigmond ref. egyháztanácsos, a kolozsvári keresk. és iparkamara tagja, Torda városi

képviselői tag életének 72-ik, házasságának 50-ik évében, január 31-én, hosszas szenvedés után megszűnt élni. Hült tetemei f. hó 2-án helyezték az ó-torda köztemetőbe véngyugalomra.

Új levélgyűjtő szekrényt szándékozik a helyi előzékeny postahivatal felállítani, a régiek megtartásán kívül, a vármegye házában is. A közönség iránti figyelem elismerést érdemel. A dohányfőzősdében is kívánatos lenne a levéljegyek elárúsítása. Ugy halljuk, hogy ez is meg lesz.

Nyilvános elszámolás. 1896. decz. 26-ikán a függetlenségi 48-as kör javára rendezett polgár bál jövedelmeiről. Összes bevétel 295 frt 68 kr, kiadás 130 frt, tiszta jövedelem maradt 165 frt 42 kr. Felülfizettek: dr. Vertán Endre 4 frt, Tóth István, Tövis 5 frt, Losonczy Józsefné 5 frt, Schik Adolf, Budapest 4 frt 40 kr, Ferenczi Árpád 3 frt 50 kr, Lipovics Ferencz 2 frt Magyarosi Dániel 2 frt, ifj. Borbély György 1 frt 80 kr, Mádl András, Veres Ferencz, állatorvos, Menczel Adolf, Budapest, Holcstein Testvérek, Bpest, Sif Albert, Bpest 1 frt 40 kr—1 frt 40 kr, Rédiger Béla, Zalányi Anna, Pál Józsefné, Kleinhempel Sámuel, ifj. Kleinhempel Károly, Jánó József, Amberboj Albert, tisz. Egerházi Lajos, Kovács János, Gegesi József, Marinka Miklós, Dénes István 1—1 frt, Flachbart Károly 1 frt 20 kr, Palkó Ferencz, Koch Nándor, Barra Gábor, Orbán Károly, Zalányi György, Tóth Miklós, Ugrai József, Lugosi Boldizsár 80 80 kr, Blaskovics Erzsé, Ferenczi Márton 90—90 kr, Stiber József 78 kr, Kerekes József, Stiber Józsefné, Veszprémi Ferencz, ifjabb Barla József, N. N., Sipos Gábor, Székely József, Borbély N. Miklós, Szilágyi Elek, Elekes Boldizsár, Fodor Imre, Gönczi Béla, Balla Ferencz, Fodor Pál, id. Szabó Lajos, Kleinhempel József, Száva Leontin, Törös János 50—50 kr, Gegesi Sámuel, ifj. Szabó József, Tóth Árpád, Tóth Béla, ifj. Vég Mihály, Gönczi Miklós, Lefkovich Mór, Nyitrai Lajos, id. Kovács László, Horváth Sándor, Molnár György, Nits Ödön, Herman János, ifj. Kolozsvári Miklós, Barducz Ferencz, Ravai Miklós, Kolozsvári Imre, Székely Imre, Tóth László, Miron Kajetan, ifjabb Biluska Lajos, Némethi József, Tunyogi Sámuel, Nagy József, Lefkovits N., Rotman Ignác, ifj. Kálmán János, Blényesi György, Polonyi Sándor, id. Balla József, Bernád Antal, ügyv. Szabó Gyula, Lépter Aladár, Amirás Géza, Binder Ferencz, Ambrus József, Murvai István, Elked Antal, Bpest 40—40 kr, Tóth Sámuelné, Lőrincz János, Gönczi Miklós, mézárós. Horváth József, Borovszki Ede, Istvánfi János 30—30 kr, Nagy József, Csetri Ferencz, Haltrich János, Lovas Samu, ifj. Asztalos Sándor, Balla Balázs, Mézárós Gyula, Zalányi Lőrincz, Fodor Sándor, N. N., Gálfi Dénes, Baranyai László, N. N., Veres József, Baumgartner Ferencz, Csonka Domokos, Jánó Lajos, Veres Károly, Csetri Károly, Szabó István, Lámpé Gyula, N. N. 20—20 kr, Czirner Miklós, Kis Géza, Szász Károly, N. N. 10—10 kr. Fogadják a nemes adakozók szíves adományukért hálás köszönetünket. Rendező bizottság nevében: dr. Vertán Endre, elnök. Ferenczy Árpád, jegyző.

Nyilvános köszönet. Alólírott hálás köszönetemet fejezem ki a torda városi ipartestületnek, a Daloskörnek, s mindazon egyeseknek, a kik elhalt férjemnek f. hó 1-én történt eltemetése alkalmával megjelenésük által meleg részvétüknek adták tanujelét. Különösen köszönetet nyilvánítok a Daloskörnek, a mely egyesületnek tagjai a néhai férjem iránti kegyelet érzetből, egész díjtalanul működtek közre ezen reám nézve szomorú végtisztességen. Özv. Jenei Zsigmondné.

IRODALOM.

Figyelmeztetés. Figyelmeztetjük lapunk olvasó közönségét, miszerint lapunk kitűnő munkatársának: Dézsi Mihálynak „Vig el-

beszélések” című munkája még megszerzhető özv. Harmath Józsefné könyvkereskedésében és a szerzőnél (F.-Szováth, u. p. Mócs). Volt alkalmunk az íróhoz intézett egyes levelekből meggyőződni, hogy azok a kik a művet megszerzték, köszönetet nyilvánítanak a közönség pártfogására számító írónak azért a sok élvezetes perczért, a melyet munkájával szerzett nekik. Legyen szabad remélnünk, hogy lapunk t. olvasói közül még akadni fognak számosan, a kik lapunk ezen munkatársával szemben elismerésöknek az által fognak kifejezést adni, hogy a Dézsi Mihály kötetéért nem fogják sajnálni a 80 krt.

CSARNOK.

A csillagát...

A csillagát a szemednek!
De megártott a szívemnek...
Addig-addig kacintgattál,
A míg eibolondítottál.

Az dalolja a kis matár,
Hogy te hozzám hűtlen vagy már;
Azt is bugja keservesen,
Hogy nem szeretted sohasem.

Hogyha elnyel a sir szája,
Hullatsz-e majd könnyet rája?
Jól esik majd a szívemnek
Mert a sirban is szeretlek.

Somlyó Sándor.

Vallásos kedély az iskolában.

Írta és a gyéresi tanítói gyűlésen felolvasta: Bartha Lajos.

Tisztelt hölgyeim és uraim!
Nekem, a lelkésznek jutott a kiváló szerencse igen tisztelt elnökük felkérése folytán, hogy becses figyelemmel ez alkalommal igénybe vehessem. Valóban nagy figyelem önök részéről és nekem lelkészi foglalkozásu egyénnek kiváló elégtétel a rideg, de napjainkban oly általánossá vált materializmussal folytatott küzdelmeim közepette.
Ime — fogják önök gondolni, — alig hagytuk szóhoz jutni, már is jajgatásra fogja a dolgot. De kérem ne méltóztassanak erősen félni, jajgatni nem fogok a világ köznapjainak gyakorlati feltevése miatt, hanem a külső világban megaprosított romlottságról szólok, de a templomról beszélek, a kicsinyek templomáról, az ideális tisztaságban fürdőző gyermeki kedély templomáról: az iskoláról és az abban nyilvánuló, sőt minél buzgóbban nyilvánítandó vallásos kedélyről. És itt önkénytelenül eszembe jut Herder tanácsa, hogy „a lelkész nem a bölcsesség tanítója, sem a morál professora, ki mindenesetre megtürendő az államban, mert előadásában az alattvalókat engedelmességre inti, hanem az isteni kijelentés őrizője, az Isten akaratának magyarzója, Istennek követe; egy magvető, ki nem erre, hanem a jövő világ számára vet; egy gyenge, gyarló ember, de erős istenostorával kezében, melyet nem emberektől, hanem Istentől nyert s melyet nem kisszerű hiábavalóságokért használ, hanem azért, hogy alattvalókat és fejedelmeket megjobbitson s mindenkit mindenekfölött a boldogság elsajátítására képesítsen.”

Ha tehát a nagy német tanácsa szerint a lelkész Isten akaratának magyarzója és az isteni kijelentés őrizője, engedjék meg önök nekem, hogy a vallásos kedély ápolgatásáról, őrzéséről az iskolában, mint isten akaratáról szóljak. Különösen a legújabb időkben igazán megdöbbentően sokat hallunk panaszkodni a felől, hogy még a legifjabb nemzedék is napról-napra vallástalanabb és hitelenebb lesz.

Természetesen ebből az következik, hogy a dolognak okának kell lenni. És a közeli kiválóan kínálkozó okot a panaszos felek csakhamar megtalálni is vélék és pedig a vallás oktatás hiányában, vagy annak rendszertelen voltában, — szóval mindenesetre az oktatásban, sőt legtöbbször az oktatóban. Feledik pedig, hogy a kate tudása még soha senkit sem tett vallásossá; feledik, hogy a vallás nem tudás, de sajátos és a legegészségesebb kedélyi élet, és lehet bármilyen más, de semmiesetre sem fejezetek, szakaszok vagy versek bemago-

lása. „A betű megöl, lélek az mely megelevenít.” Én láttam iskolázás hiányával is felnőtt, de valóban vallásos embereket, kik sok kátétudó semidoktust egyetlen sohajtással megszégyenítettek. Nő de ne értsen félre senki; mert nem követelem a vallástani oktatásának eltörlését. Oh távol legyen tőlem! Sőt inkább a vallásoktatás helyesebb és hogy úgy mondjam — kissé szélesebb mederbe történendő terelését ohajtánám; de nem mint emlékeztetendő és pergő nyelvvel elmondandó tudományt, hanem igen úgy, mint erkölcsi fogalmakkal tisztában hozó, egy egész élet hosszúságára befolyásoló, érző szívet fölhevítő, még a legdurvább anyagot is simára csiszoló, s az erkölcsiség illatos virágaival szegélyezett ösvényeken vezető életgyakorlatát. A vallás nem tan, de élet; ez örök igazság marad. De mert a népiskola anyaga otthon a családban sajátítja el a legtöbb rosszat; hát az utoza, a piac és a társadalom pocsolóainak szennye, hányszor hozzátapad? Azért legyen hát az iskola valódi paradicsoma a növendékeknek, hol a tiltott gyümölcsöktől a vallásos kedély angyalai fogják őrizni.

De az örködést nem lehet heti két, sőt hét vallásórával sem gyakorolni. Nem lehet még akkor sem, ha a tiszteletes, vagy tisztelendő ur a legkiválóbb pontosságú és a módszertanban valóságos korifeusa a paedagogusoknak. Nem lehet még akkor sem, ha valósággal megrögzött pietista és egy élet feláldozását sem kiméli, mert ismétlem a vallás nem tan, de magasztos életgyakorlat.

Mi történjék hát, kérdik önök, vajon mi lesz ha én egy osztálynál még 7 vallásórával sem elégszem meg? Hát megmondom igen tiszt. hölgyeim és uraim. És itt engedjék meg, hogy mutassak vissza a XVII-ik század vallásos intencziókkal alapított és fenntartott népiskoláira vallás és felekezeti különbség nélkül; a hol talán nem volt annyi tanerő, nem volt oly sok tanszer, hogy a szegény igazgatót idegessék rázza ezeknek rubrikás nyilvántartásával; nem volt állami tiszteletdíj a vallásoktatás 5-ik kerekének a tiszteletes prédikátor uramnak, és nem volt az iskola mellett az igazgatói aktákkal agyonhalmozott bureau; de volt jó adag vallásos kedély, volt hit, mely lényegében erkölcsi fogalom, minőség és érzelm; mely egyuttal cselekvési és életelv is volt, mely sugalta és meghatározta a cselekedeteket. Ez a vallásos kedély sugárzott a tanító uramnak egész valóján és szerzett neki tiszteletes címet és jelleget. De átsugárzott a növendékekre; kedélyöket megaranyozta, még a legvadabb érzést is beoltotta és azt megnemesítve növelte az élet gazdag termésű fájává.

Az akkor szükséges tudást akkor is elsajátították, de hogyan? Mindenesetre az erkölcsi nevelést illetőleg sokkal praktikusabban, mint ma. Nem huztak oly éles határvonalat a lélek értelmi és érzelmi képessége közt; nem választották el az értelem fejlesztőjét az erkölcsi érzés és vallásosérzelem nevelőjétől, hanem a vallásban és legkiválóbban abban rejlő hatalmas erkölcsi motivumokat fölhasználták alkalmasan; a vallásoktatást nem szorították csupán a vallásórákra és vallásoktatásra, hanem az egész tanítás menetén s így az egész oktatáson, az egész iskolán vallásoskedély vonult át.

Az iskolából pedig a vallásoskedély átszivárgott az életbe és volt becsületérzés, szótartás, szilárd jellem, meggyőződés és akaratérő.

(Vége következik.)

Férfi és nő.

A férfi olyan mint a pipa, mert mint annak neki is megvannak a maga rejtett hibái, melyek csak idővel nyilvánulnak; mindkettőnek megvan szakálla; csak hogy a pipa szakál nélkül, a férfi pedig szakállal értékes. Férfi és pipa már elejétől fogva nagy gondot igényelnek, hogy el ne romoljanak; tartalma mindkettőnek a birtokosoktól függ, s így vagy közönséges, vagy középértékű, vagy különös finomságú.

Tüzes férfifej és pipa könnyen elrepedhet.

Férfi szerelmet izlett női szív olyan, mint a már tökéletesen bebutorozott szoba s azért az többé is kerül, mint a még tapasztalatlan női szív, a mely kellemes szobáskáshoz hasonlít, melybe az ember kénye-kedve szerint helyezkedhetik el. De a szoba fehére s a szív ártatlansága nem tart soká; a szerelem vörös színe csakhamar elborítja amazt, mely mellett a remény zöldje még iegtartósabb, mert a féltékenységre sárga színe nagyon kiáltó s az állandóság kedves kékje vajmi gyakran elveszti színét.

Női szívek gyakran olyanok, mint némely szállás, melyet birtokosuk a jó kilátás fejében drágán tart; azért sokáig szoktak üresek lenni, s ha akad is végre bérlelőjük, csakhamar oda hagyja a szállást.

A női szív szekrénykéhez is hasonlít, melybe legdrágább kincsünket: a „szerelmet” zárjuk; de gyakran a sors némelyeket titkos fiokokra engedi bukkanni, melyeknek fölfedezése a szerelmesre nézve orvosság, a férjre nézve halál.

Némely hölgy szép festményhez hasonlít hiúságból azonban sokáig hagyják közszemlére s így természetesen elromlik, színe elhalványul. Ekkor a birtokos új aranyos keretbe foglaltatja, hogy legalább valami legyen szép rajta s így könnyebben talál-tassék vevő reá.

A szerelmesek a holdat a szerelem barátjának tartják. Miért? Mert állapotja változó; majd nő, majd fogy; sőt még az utolsó negyedbe is lép.

Ilyen sok nő szíve, szerelme!

Aranyos-Rákosi Székely Sándor gyűjteményéből.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása).

Vöröshere (lóhere) A hét elején volt élénkséget később valamivel nyugodtabb hangulat váltotta fel, mi azonban a piac eddigi szilárd helyzetét nem befolyásolta és így az árak sem változtak. Egyébiránt még csak január hóban vagyunk, fagyok állottak be, minék természetes következménye, ha a kereslet némileg enged.

Luczerna. Belföldi áru egyáltalán nem került kínálatra, annál többet ajánlanak külföldről. A sürgősség jellegével, különösen a Hamburgból érkező ajánlatok bírnak, honnét szemnek igen szép zöldessárga, de a mi viszonyainknál mit sem érő amerikai luczernát Budapestre állítva 100 kilonként 45 frtjával kínálnak. Franciaországból 65–70 frtjával, Olaszországból 48–50 frtjával ajánlanak luczernát, ezen árakat szintén az Budapestre.

Takarmány répmagvak már élénk kereslete van, kivéve a quedinburgi olomzárral ellátott árunak, melynek nincs kereslete, a mióta az utóbbi napokban nyilvánosságra kerültek oly leleplezések, hogy ezen plombának hitelle, illetve megbízhatósága a napirendről végkép le van téve.

Jegyzések nyersáruért 100 kilonként Budapestén;

Vöröshere éves,	37–41 frt
Vöröshere, új termés	45–52 „
Luczerna, éves	40–45 „
Luczerna, új termés	48–55 „

Hivatalos rész.

Torda-Aranyosvármegye alispánjától.
Sz. 1369—1897.

Valamennyi főszolgabíró és városi tanácsnak.
Hivatkozással 1891. évi február hó 25-én 1958 szám alatt kelt alispáni rendeletre felhívom, hogy a községi jégvermeknek jéggel való ellátásáról már most úgy intézkedjék, hogy ha netalán az idén jég beszerezhető lesz, a községek a jégbeszerzését azonnal eszközöljék.

Torda, 1897. évi január hó 29-én.

Alispán helyett:

Nagy Olivér, főjegyző.

Sz. 192—1997.

Valamennyi főszolgabíró, városi tanács és rendőrkapitányságnak.

Vallás és közoktatásügyi m. kir. Minis-ter Ur Öngyméltósága mult hó 31-én 4501—1896. eln. szám alatt hozzám az alábbi rendeletét volt kegyes intézni. A m. kir. közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. t.-cz. több oly panaszos ügynek végleges elintézését sorolta e bíróság hatáskörébe, melyek a népoktatás érdekét általánosságban és közletről érintik.

Egyfelől tehát azért, hogy a közönség eljárásának határozott irányt szabjak, más-

felől pedig annak elérése végett, hogy az iratok a közigazgatási hatóságoktól minden-ker az összes bizonyítékokkal felszerelten terjesztessenek a m. kir. közigazgatási bíróság elé s annak minél kevesebb oka legyen a törv. 112. §-a 4-ik pontjának alkalmazására, felhívom a közönséget, hogy a törv. 45-ik §-ában érintett minden oly esetben, midőn a hitfelekezeteknek községi segélyezéséről van szó, a közsétől kívánt segélyezés okait s a követelés jogalapját minden részletében állapítsa meg; miközben különösen derítse ki azt is, vajon ezen segélyezés 1868. előtti, vagy utáni időből ered? s az 1868. év előtti segélyezésnek mi a jogcíme (gyakorlat, canonca visitáció, szerződés) stb. a segélyezés az 1868. XXXVIII. t.-cz. életbe léptekor megszűnt-e és csak később élede-e újból fel?

Ezen ügyekben követendő eljárásra nézve a közönség figyelmébe ajánlom azokat az elvi jelentőségű határozatokat, melyeket az 1868. XXXVIII. t.-cz. 26 §-a, és az 1868. LIII. t. cz. 23 §-ának alkalmazásában a belügyminiszterium eddig hozott, s a melynek az 1896. XXVI. t.-cz. 155 §-ában kitételekbe helyezett döntvények meghozataláig irányadók.

Miről tudomás szerzés céljából értesitem.

Torda-Aranyosvármegye alispánjától.

Torda, 1897. január 22-én.

Alispán helyett:

Nagy Olivér, főjegyző.

Másolat.

M. kir. belügyminiszter 112511—1896. sz.

Körrendelet.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Tekintettel az ipari és gyári alkalmazottak betegség esetén való segélyezéséről szóló 1891. XIV. t.-cz. 85. §-ának második bekezdésére, mely szerint a betegsegélyező pénztárak és biztosított tagjaik közötti jogviszonyok megállapítására és lebonyolítására vonatkozó minden okmány illeték és bélyeg mentes, a m. kir. pénzügyminiszter ural egyetértőleg ezennel kijelentem, hogy az elismert jellegű betegsegélyező pénztárak, illetőleg azok tagjai részére az 1891. XIV. t.-cz. alapján keletkezett ügyekben való használat végett szükséges halotti anyakönyvi kivonatokat az anyakönyvvezetők bélyeg és díjmentesen tartoznak kiszolgáltatni. Figyelembe véve azonban azt a körülményt, hogy egyes állami anyakönyvvezetőkre jelentékeny terhet rohatna az, ha az említett célra mindenkor teljes anyakönyvi kivonatokat tartoznának kiszolgáltatni, megengedem, hogy a szóban lévő halálesetek tanúsítására az állami anyakönyvek vezetése tárgyában 1895. évi 60000. B. M. szám alatt kibocsátott belügyminiszteri utasításhoz csatolt 7. számú mintának megfelelő nyomtatvány használtassék. A nyomtatvány szövegében ezen szavak „kizárólag csak a temetés céljára” áthúzandók s e helyett hivatkozni kell jelen rendeletemre és megjelölni a célt, melyre a tanúsítvány használható.

Az anyakönyvi kivonatokat pótló ezen tanúsítványok szintén bélyeg és díjmentesek. Budapestén, 1897. január hó 3-án. A miniszter helyett: Széll Ignác s. k., államtitkár.

Torda-Aranyosvármegye alispánjától.

Sz. 722—1897.

Valamennyi anyakönyvi I. fokú hatóság és anyakönyvvezetőnek.

A nagyméltósági belügyminiszter urnak jelen magas rendeletét tudomásvétel és ahoz való szigorú alkalmazkodás céljából ezennel megküldöm.

Torda, 1897. január 22-én.

Alispán helyett:

Nagy Olivér, főjegyző.

Sz. 83—1897.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tordai kir. törvényszék elsőbiztosságának 32—1896 cs. b. számú végzése következtében ügyvéd Lengyel Kristóf tőmeggondnok által képviselt v. b. Schuster

György csödtömege javára 1896. évi augusztus 24-én és következő napjain a csödteltárban 780, 805, 806, 811, 815, 824, 825, 828, 830, 832, 834, 837, 844, 847, 848, 850, 852, 859 és 863 t. a felvett és 515 frt 94 krt tevő bolti áru cikkekkel eredő künlevő követelések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tordai kir. bíróság 9372—1896. számú végzése folytán Tordán ügyvéd Lengyel Kristóf csödtömeggondnok ügyvédi irodája helyiségében leendő eszközölésére 1897. évi február hó 17-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Tordán, 1897. évi január hó 19.

Germán János, kir. bir. végrehajtó

Szám 25—1897.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti V. ker. kir. járásbíróság 1895. évi 81439. számú végzése következtében The Greschám bizt. társ. javára Spatz Márton és neje ellen 268 kor. 88 fl. s jár. erejéig 1895. évi augusztus hó 12-én fogatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 563 ftrra becsült házi butorok és lovakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tordai kir. bíróság 6856—1896. számú végzése folytán 268 kor. 88 fl. tőkekövetelés, és járulékaik erejéig Tordán alperes lakásán leendő eszközölésére 1897. évi január hó 8. napjának d. e. 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Tordán, 1897. január 11

b. Germán János, kir. bírósági végrehajtó.

A brassói portland-czement-gyár

ajánlja legkitűnőbb

Portland-czementjét

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Tordán kapható: FLACHBART KÁROLY urnál, a hol

— Roman-czement —

is mindig a legjobb minőségben található.

2—0

Dus mellék keresetet

nyújtunk mindazoknak, kik **törvényesen engedélyezett sorsjegyek** rész letfizetésre való eladásával foglalkozni kívánnak. Nemi tevékenység mellett havonként 15—200 frt könnyen megkereshető. Ajánlatok czimzendők

May, Elfer és Adler

bank- és váltó-üzlet
Budapest,

5—10

Köhögés,

gyógyítás és elnyálgosítás ellen legjobb hatású szer a RÉTHY-féle

PEMETEFÜ-CZUKORKA,

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr. 5 dobozzal 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld

5—5

Réthy Béla, gyógyszerész Békés-Osiban.

Pénzkölcsön

birtokra, házakra, gyárakra és gőzmalmokra első helyű betáblázásra 40 évre 4 1/2 százalékra, 50 évre 4 százalékra 2-ik és 3-ik helyű táblázásra 6 százalékra.

— Pénz —

váltóra 5—6 százalékra 10000 frtig, gyors és diskretio mellett szerez — valamint drága adósságokat convertál, úgy szintén váltót leszámítottat **Schwarz Márton, Budapest, VII. Miksa-utca 11.** Kitűnő referenciákkal szolgálhatók.

5—10

Az 1895. évi caira s az 1896. évi londoni egészségügyi **kiallításokon diszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve.** — Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m.: **köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma** stb ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakran idültbb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fájfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással **1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.**

Főraktárak Budapestén: **Török József** úr gyógyszerárában király-utca 12. és **dr. Egger A.** úr gyógyszerárában vaczi-körut 17. sz. — Ugyisint a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

WIDDER GYULA gyógyszerésznél

S. A. - UJHELY.

8—10

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Ugyisint: GAJZÁGÓ RÓBERT, CS. MIKE MARTON urak gyógyszeráráikban.